

A VÖLGY FELETT LEBEGŐ LÁNY

Szereplők:

AZ IDEGEN A VÁNDOR A LÁNY LÉGGÖMBÁRUS MÁRIA MAGDOLNA FÉRFI NŐ PINCÉR	ELSŐ RÉSZEG MÁSODIK RÉSZEG HARMADIK RÉSZEG ELSŐ KIRAKATBABA MÁSODIK KIRAKATBABA HARMADIK KIRAKATBABA NEGYEDIK KIRAKATBABA
---	---

valamint a Léggömbárus kutyája, a két Fehérköpenyes, a Madarak, a Völgy állatai és az árnyjáték szereplői.

(A színpadtér három részre van osztva. Az alsó, középső és felső színpadot néhány lépcsőfok választja el egymástól.)

ELSŐ RÉSZ - A VÁNDOR

1. jelenet

SZÍN: ALSÓ SZÍNPAD

Novemberi szürkület egy kisváros határában. A háttérben dombok. Köd. Elöl, baloldalt a városba vezető úton várakozik a Léggömbárus háromkerekű rokkantszékeben. Ülése karfáján léggömbök lengenek: kékek és pirosak. Előtte a sárban kövér kutya hever, hosszú pórázra kötve. A Léggömbárus ötven év körüli alacsony, vézna emberke, kopott fekete öltönyben. Nyakán, többször körültekerve, vastag bordó sál. Nyomorék lábai rikító, kockás plédekbe bugyolálva. Félig a nézőtér felé fordul, így jól látjuk hátraférsült, ritkás fekete haját, felső ajkain a keskeny, kétfelől az orrlyukaiba futó bajuszkát. A léggömbjeihez beszél, kezében hosszú kést forgatva.

pinnen nem szabadultok többé. Zsebemben a kulcs

-

Akkor ki, talán én? És nem te szoktál szalmaszalat dugni a varangyok seggébe, hogy felfújd őket, és szétpukkantsd? Nem? És a plevesbe esett legyeket se szoktad kihalászni, hogy kitepdessd a lábaikat? Ó, hát persze hogy nem! De most itt vagytok végre valamennyien!

 nyelved öltöttem rád. Hogy csak a
 fagylaltod nyaltad? Persze, jó anyád
 pazért legyintett szájon, játszva, hogy haragszik;
 még elnézést is kért az „úrtól”, aztán
 a hátam mögött összenevettetek. Ismerem
 paz ilyen szülőket! De várj csak,
 kislányom, várj csak! Most majd én veszem
 kezembe a nevelésed. Bezárlak
 ide a fáskamrába, a többiek közé, legalább
 nem leszel egyedül. Három napig
 nem kaptok egy falat kenyeret és egyetlen
 korty vizet sem. Még majd örültök is,
 amikor visszajövök. De nagyot
 csalódtok! Először téged intézek el,
 kislányom. Levágom a copfjaidat, ám
 ne hidd, hogy ennyivel megúszed. Mindjárt
 phozom a harapófogót, s kitepem
 a nyelvemet. Aztán fogom a baltát,

levagdosom az ujjacskáid, legalább
 nem fogsz többet a bugyidban kotorászni. Utána
 követekezel, te, ott a sarokban,
 kisfiam, te, aki a múlt
 szerdán megdobtad a kutyámat, és
 pelszaladtál. Most próbálj elszaladni!
 Ismerlek én téged is nagyon jól. Te szoktál
 lépcső alatt álldogálni, hogy beless
 lányok szoknyája alá, s kikiabáld,
 milyen színű bugyi van rajtuk. Romlott kis
csirkefogó!

 Hogy nem te voltál, hanem a barátod?

 Hogy ketten voltatok? No, nem baj,

 majd rá is sor kerül, ne félj, nem

 marad ki senki. Mit is csináljak veled?

 Várjunk csak! Megvan! Most azonnal megeszed

 a kutyám szarát, mert hogyha nem, ezt a

 nagy kést forgatom meg benned. Mi az, finnyás
vagy?

Nem akarod? Neem? Azt hiszed, ellentmondhatsz
nekem? No jó, te akartad. Akkor hát most
csinálok

 - de külön a te számodra, hogy tanulj is valamit -
egy szabályos

 pharakirit. Tudod, hogy kik voltak a szamurájok?

 Nem? Hát akkor figyelj! Először egy

 vágás, húzd csak fel az inged, a hasfalon...

A Léggömbáros beleszúr az egyik léggömbbe. A durranásra felugrik a kutya, de rögtön vissza is heveredik, és unottan végigterül a földön – megszokhatta már az efféléket. Fészkelődés közben azonban felfigyel valamire, és szemét a városba vezető útra szegezve, nyüszíteni kezd. A Léggömbáros színházi látcsövet vesz elő, és a szeméhez emeli. Aztán halkán, erélyesen rászól a kutyára.

Indulás! Gyorsan!

Megfordulnak, és balra elhagyják a színpadot. Jobbról belép a Vándor. Fejét lehorgasztva, fáradtan lépked. Nagyon lassan halad át a színen, közben – mintha

az éjszakát hozná magával – teljesen besötétedik. Inkább sejtjük, mint látjuk, hogy egy harmincéves férfi megy át előttünk.

2. jelenet

SZÍN: A KÖZÉPSŐ SZÍNPAD ÉS A FELSŐ SZÍNPADRA VEZETŐ LÉPCSŐ

A kisváros főtere. A lámpák gyenge fénye alig tud áttörni a sűrű ködön. Középen – a felső színpadon – áll a templom, de most csak a körvonalai sejlenek. A kapujához vezető lépcsősor legalsó fokán ül egy öregasszony fekete kendőben, fekete öregasszonyruhában. Kezében barna rózsafüzér. Hangtalanul imádkozik. Ő Mária Magdolna. A Vándor balról lép be, és odamegy az öregasszonyhoz.

VÁNDOR: Magdolna, megismersz?

MÁRIA MAGDOLNA *fölnéz rá, és sokáig, gyanakvóan méregeti.* A Mester küldött?

VÁNDOR: Itt születtem, ebben a városban. Naponta láttalak téged iskolába menet és később

[illegible]

 pülsz, mint akkor.

MÁRIA MAGDOLNA: Tíz esztendő vagy egy pillanat, nekem egyik se mond semmit. Én

 kétezer éves vagyok.

VÁNDOR: Sok furcsaságot beszéltek rólad.

Hogy a város szélén laksz egy disznóólban, és egy kutyával hálsz.

Hogy vért hordasz neki a vágóhídról, és magad is azt iszod.

 Azt is mondták, hogy a háborúban megerőszkoltak az idegen katonák, akkor

 bolondultál meg.

 Meg még azt is, hogy a vőlegényed várod vissza a háborúból, és harminc éven át

[illegible]

Egy napon aztán elfogyott az erőd, és le kellett itt ülnöd.

Azóta nem mozdulsz innen.

MÁRIA MAGDOLNA *hirtelen megélnkülve*. Én kétezer éve várok ezen a helyen.

Mária Magdolna vagyok.

 Ott voltam az én Uram keresztre feszítésénél, és
harminchárom napon találkoztam vele.

 Nekem, nekem jelent meg egyedül - az evangélisták hazudnak.

És egy napon hullani fog a hó, és ebben a templomban nagy fényesség támad.

És nagy csikordulással kinyílnak majd a kapui, és az én Jézusom ottan fog állani a

 küszöbön, és mondja nékem:

„Eljöttem hozzád, Mária, mosd meg az én lábaimat, mert megfáradtak a bolyongásokban,

és szárogasd meg őket a hajaddal, mert Te vagy az én menyasszonyom, akit elhagytam kétezer évre, hogy most újabb ezer esztendőkre az én Atyám trónusa elé vezessem.”

VÁNDOR: Nézz csak föl, Magdolna! Esik a hó.

Az öregasszony fölkapja a tekintetét: az égből nagy pelyhekben szállingózik a hó. Fekete kendőjére, rongyaira telepednek a pelyhek, mint a teremtés második napján az égbolt fekete ürességére a csillagok. Az öregasszony feláll, és a templom felé fordul. Sokáig áll mozdulatlanul, a várakozásba meredve, de nem történik semmi, csak a hó hull egyre sűrűbben. A Vándor ezalatt észrevétlenül kimegy. Éppen abban a pillanatban lép ki a színpadról, amikor az öregasszony reménytvesszétten visszafordul, és őt keresi a tekintetével.

MÁRIA MAGDOLNA *kiáltva*: Ki vagy te?

Nem kap választ. Visszaül a lépcsőre, és imádkozni kezd.

 Kétezer esztendeje várok reád, Uram.

Hajamat ha kibontanám, immár a pokol fenekéig érne.

Ó, jaj, ha egyszer, mint harangkötelet,
megrángatja a Sátán!

[illegible]

 sírjából, mint csillagköd, szétfröccsen az Űrbe.

[illegible]

repezz meg!

Mert megreped a föld szíve, ha én megkondulok.

De nem hallgatsz reám, elfordult éntőlem a Te

porcád, mint írásos felére perdült pénzdarab,

és vésete kibetűzhetetlen – akár a telihold

a hajnal párájában, csak homálylik...

Templomod küszöbén várok reád, Uram, és kétezer

szesztendőm virradatain öt sebed pírja átszivárog.

Minden fény kialszik. Függöny a középső színpadra.

3. jelenet

SZÍN: KÖZÉPSŐ SZÍNPAD (VENDÉGLŐ),

ALSÓ SZÍNPAD (UTCA)

Vendéglő. Három asztal van a színen. Az egyiknél három félig részeg férfi énekelget. A másiknál házaspár vacsorázik: kapcsolatukból árad a sivárság és unalom. Erre a két asztalra a jelenet kezdetekor mintha üvegbura borulna – a Léggömbárus megjelenéséig sem a részegek énekét, sem a házaspár evőeszköz-csörgetését, félszavait nem halljuk. Az Idegen a középső asztalnál ül, előtte a vacsora maradéka és üvegben vörös bor. Az Idegen húszéves, de inkább kamasz még, mint fiatal férfi: ujjáival idegesen dobol az asztalon, úgy viselkedik, mintha várna valakit. De valójában nem vár senkit, csak még nem vett bátorságot, hogy a fizetőt hívja. Belép a Vándor, és pillanatnyi habozás után elindul feléje.

VÁNDOR: Ideülhetek? Vagy vár valakit?

IDEGEN: Nem... Tessék!

VÁNDOR: Köszönöm.

PINCÉR *elősi*t. Mit parancsol?

VÁNDOR: Vacsorát és bort.

PINCÉR: Csak pörköltünk van és vörös borunk. Hozhatom?

A Vándor kérdően néz az Idegenre. Az Idegen bólint, és hirtelen rokonszenv ébred benne az ismeretlen férfi iránt.

VÁNDOR: Igen.

Most néhány percig egyikük sem szólal meg. A Pincér kihozza az ételt és a bort; a Vándor mohón eszik. Az Idegen igyekszik félrefordítani a tekintetét, félszeg dobolása észrevehetően fokozódik. Szeretne elmenni, de úgy érzi, udvariatlanság lenne azonnal elhagyni az asztalt, amikor más is helyet foglalt mellette – még tüntetésnek fogná fel a távozását. Ugyanakkor szeretne is szóba elegyedni az ismeretlennel, de nem jut eszébe semmi, amivel a társalgást kezdhetné. Már éppen rászánja magát, hogy mégis megszólal, de ekkor az utcán, a vendéglő ablakai előtt két fehér köpenyes férfi nyikorgó kiskocsit húz, s erre mindketten felfigyelnek. A kiskocsin egymásra dobálva ütött-kopott kirakatbabák hevernek, egyikük karja a földet söpri. A Vándor befejezi az étkezést, kitölt magának egy pohár bort, az előbbi mohósággal iszik belőle, aztán – mintha csak most látná meg az Idegent – feléje emeli a poharát.

VÁNDOR: Egészségedre, testvér! Jó ez a bor, tíz éve nem ittam ilyet.

IDEGEN: Maga... nem idevalósi?

VÁNDOR *elmosolyodik, most ő is váratlan rokonszenvet érez asztalszomszédja iránt:*

 Szervusz, testvér! Vándor vagyok. Valaha volt más nevem is, de már lekopott rólam.

IDEGEN: Szervusz... egészségedre. Idegen. Én adtam magamnak ezt a nevet.

Koccintanak, isznak.

VÁNDOR: Tíz éve nem jártam a szülővárosomban. Tíz éve, és már senki sem él itt azok

 közül, akiket szerettem. Csak Mária Magdolna ül még mindig a templomlépcsőn...

Az Idegen eközben már kifelé bámul: az utcán végiggördül a Léggömbáros. Ahogy elhalad a teremben ülők előtt, egy pillanatra mindegyik összerándul, bár a Vándor és az Idegen kivételével egyikük sem fordít figyelmet a nyomorékra.

 Ki ez a szerencsétlen?

IDEGEN: Néhány éve bukkant fel a városban. Különös dolgokat beszélnek róla.
Minden

[illegible]

Ő emeli először szájához a poharat, de amint belekortyol, rémülten köpi ki a bort.

Ebben a pohárban vér van.

Megkóstolja ő is.

Pénzt dobnak az asztalra, és elsietnek. Alig léptek ki az ajtón, amikor a Nő ismét felugrik.

FÉRFI *kényszeredetten*: Dehogynem, drágám, nyugodj meg végre! Pincér, fizetek!

 phárom részeg ember ül, és rájuk parancsolsz,
hogy ne óbégassanak, mert szétpattan a

FÉRFI: De drágám... .

A Férfi feláll, majd visszaül, de a részegek már felfigyeltek a Nő rikácsolására, és gúnyosan vigyorogva néznek feléjük. A Férfi halottsapadtan feláll, és odamegy hozzájuk.

A részegek röhögnek.

ELSŐ RÉSZEG: Mi baj, kisfiam, anyucira rájött az ötperc?

MÁSODIK RÉSZEG: Sértegeted a barátomat?

FÉRFI *nagyon fél*: Kérem, én csak meg akartam kérni önöket, hogy ne zajongjanak, mert a pfeleségemnek fáj a feje. És itt tilos énekelni, ki is van írva.

ELSŐ RÉSZEG: Pincér!

PINCÉR *feltűnően gyorsan jön az asztalhoz*: Igenis, kérem. Mit parancsol?

ELSŐ RÉSZEG: Ez az úr itt azt állítja, hogy mi zajongtunk.

Kést vesz elő az egyik asztalkendő alól, ugyanolyant, mint amilyent a Léggömbáros kezében láttunk.

 Hát zajongtunk mi, kérem tisztelettel?

PINCÉR: Nem kérem, az úr téved, az urak csendben iszogattak, de ha az úrnak
netán

 valamilyen kifogása volna, szíveskedjék bevezetni
a panaszkönyvbe!

FÉRFI *megpróbál visszavonulni*: Igen, kérem a panaszkönyvet.

NŐ: Így védesz te meg engem? Ha nem adsz azonnal egy pofont annak a pimasz alaknak,

 én rögtön...

A Férfi bocsánatkérően a részekre néz, és enyhén meglegyinti az Első Részeg arcát. Az Első Részeg felkapja a kést, és a Férfi mellébe dőfi. A Férfi összeesik. A Nő sikoltozva rohan oda, és a holttestre veti magát.

NŐ: Megölték! Megölték! Gyilkosok!

A részek kijózanodva állnak. Minden fény kialszik. A középső színpadra függöny ereszkedik.

4. jelenet

SZÍN: KÖZÉPSŐ SZÍNPAD (AZ IDEGEN SZOBÁJA),
A FELSŐ SZÍNPAD FÜGGÖNYE (AZ ÁRNYJÁTÉK SZÍNTERE)

Az Idegen szobája. Baloldalt, pokróccal letakart, ócska díványon ül az Idegen. Középen, a zöld eternites konyhaasztalon könyvek, kenyérdarabok és a zsírpapírból félig kibontott parizer. Minderre a rendetlenségre egy szál gyertya vet homályos világot. Jobboldalt, magas fejtámlájú, régi karosszékekben ül a Vándor, a nézőtérrel szemben. A felső színpad fehér függőnye, amelyen a Vándor elbeszélése megelevenedik, valójában széles manzárdablak, melyen át a Kálvária-dombot látnánk, tetején a három csonka kőkeresztel, ha nem lenne éjszaka.

VÁNDOR: Tíz év után... s mi hozott ide vissza,

[illegible]

A vattacukor-felhők a gyerekkor

[illegible]

A vendéglő, ablakain ma is
 a piszkos fehér függönyökkel, melyeken úgy üt át
 rózsaszínű fény mint zsírpapíron a hús leve?
 Ezek a dombok, e szőlőkarókkal átütöttek,
 Szent Sebestyénként agyonnyilazottak az
alkonyatban?

 Emlékezem telekre, amikor
 paz utcákon végig disznósivalkodás... csorgott a véres

 lé a kapuk alól, átvöröslött az árkok
 iszapja, mintha a város érrendszerét
 láthattam volna kitakarva – jártam borzadállyal,
 kisfiúként, könyvekkel a hónom alatt,
 félve kutyáktól, az utcabeli gyerekektől,

 zongoraórákról szökve, rettegve egy elvesztett tízforintos miatt,

 amivel a boltba küldtek, és otthonról visszakergettek: keresd meg!

 s én sírva túrtam föl a havat lépésről lépésre, hasztalan...

 Tíz év a várótermek füstjében, alvások
elgémberedett

 bokrok alatt és ébredések idegen
 págyákban a konyhából áradó rántottaszagra,
 phazug búcsúszavak az éjszaka
 pátverítékezett hálóingekbe nyomva arcomat...

Szétázott képeslapok: városok a hajnal
párájában, távolodva...

És vonatok, vonatok, záporok szívverése a
piszkos
ablakon, mintha egy tiszta, fiatal lány
futna utánam a téltől még felmart mezőkön,
sírva, csattogó szandálban, ázottan csapdosó
hajjal...

aludtam máris ájulatban, ám
egy óra múltán megrendült a föld,
és mint katonahulláról letépett
ping, megreccsent kettéhasadva
pa rengeteg zöld csendje, állatok
priadtak föl, s futottak szét jajongva,
de menedék sehol, – madárfészek repültek,
mint lefokozott tábornok vállrózsái, – a fák,
mintha a csillagok sortüzétől találtak,
ledőltek döngve, – árkok, szakadékok
phasadtak mindenütt, az alvadt
vérrel átitatott avar kötését
pelszagatva, hogy lett minden merő seb...

[illegible]

Eleinte könnyen

phaladtam, lassan mélyült a meder,
visszakapaszkodhattam volna bárhol,
de itt lent hűvös volt, s a lágyszapból halakat téptem ki, – élve,
nyersen faltam fel őket, nem maradt
bennem már se undor, se száanalom...
S csak mentem, mentem, botladozva a
köveken, és ahogy kiszélesült,
mélyült a meder, a halott folyó
meredek partjai között immár fogolyként
vánszorogtam a kijelölt úton,
melyről nem tudhattam, hová vezet...

Megbűzhödött itt minden, az iszapban
férgék tanyáztak, megmászta a testem,
a vérem szívta, és ha jóllakottan
lehullott rólam egy, a többi nyomban
rátámadt s megzabálta...

Később,
hogyan értem örök éjszakába, kígyók
tekeregtek a lábaim előtt,
meredtek rám piros szemekkel, és csak az
mentett meg, hogy gennyedző sebeimmel
undort keltettem bennük is...

Az Istent

kértem akkor, hogy öljön meg, a poklot:
égessen lelkem gyökeréig inkább,

mintsem hogy elevenen megrohadjak,
 kövekkel őrlött csont sorsára vágytam,
 hogy lennék csont-mezőnek csont-dere,
 véremnek, hogy a Sátán poharában
 pörvénylenék, s hogy szívemnek piros
 gombolyagát lökdössék ördögi
 angóramacskák festményen, a Sátán
 phálószozájának falán, de nem volt
 könyörtület sem égben, sem pokolban...

S hogy néztem éjjel a csillagokat:
 csillogtak üvegcserepekként
 kőkerítésén a paradicsomnak,
 pelvérzett rajtuk a jajszó, ima...

S egyszer csak feltárult a Völgy,
 kiléptem és megálltam tántorogva
 a fényben, és hogy léptem volna beljebb,
 felbuktatott a füvek illata.

Három napig hevertem mozdulatlan,
három nap, három éjjel mosdatott
a harmat, míg iszonyú sebeim
leváltak rólam, s elrongyolt ruhám is,
hol elhasadt, mintha seb volna, összeforrt...

Három nap, három éjjel szomjazó
pajkamhoz önként hűvös ér kanyargott,
mikor felébredtem, halomban
állt előttem bogyó, gyümölcs, miket
szél hordott oda...

S ahogy magamhoz
 tértem, megláttam a Lányt a Völgy felett.

[illegible]

És láttam egy napon,

[illegible]

S én felláadtam sorsa ellen,
késsel táadtam a mezőnek, ágakat
tördeltem, kövekkel dobáltam
a patakot, követelve, hogy adják
vissza a Lányt.

De nem a fű, a fák
jajdultak – ő sikoltozott fönn
pa semmiben, a Völgy belőle fájt...
Eldobtam hát a késemet, megértve,
phogy nem tehetek semmit...

Még egy éjszakát

 töltöttem a Völgyben, az égre
 bámulva álmatlanul, s láttam újra:
 csillagok csak üvegcserepek
 egy kerítésen, melyen át soha
 nem juthat ember szava Isten
 színe elé...

[illegible][illegible]

LÉGGÖMBÁRUS: Nem.

Nem. Neem. NEEM!

Kivonszolja a színről a Vándort. Függyöny.

MÁSODIK RÉSZ - AZ IDEGEN

1. jelenet

SZÍN: ALSÓ SZÍNPAD

Februári alkonyat egy folyóparti kiserdőben. Az égen hófelhők vonulnak, a lebukó nap sugarai időnként áttörnek rajtuk, és ilyenkor kísérteties, sárgás fény árasztja el a sötét törzsű fákat. Süvít a szél – a jelenet végére fülsiketítővé erősödve. A földön rozsdás konzervdobozok, papírszemét, üvegcserepek. Bejön a két Fehérköpenyes, akiket az Első rész 3. jelenetében láttunk, a kiskocsiról leemelik a kirakatbabákat, és – érezhetően tréfának szánva – felállítják őket, ugyanolyan mesterkélt pózokba merevítve, ahogyan a kirakatban állhattak. Aztán nevetgélve elmennek. A kirakatbabákat játszó színésznők tetőtől talpig inkább barna, mint testszínű mezbe vannak burkolva – felesleges erotikus képzeteket kelteniük.

hiszen élettelen, nem nélküli lényeket alakítanak -, a fejükre is barna harisnyaanyagból készült álarc van húzva, szorosan, hogy kopasznak látsszanak. A Kirakatbabák a jelenet alatt mozdulatlanul állnak, még a szájuk mozgása is észrevehetetlen.

ELSŐ KIRAKATBABA: Fázom. Mikor öltöztetnek már fel?

[illegible]

HARMADIK KIRAKATBABA: Én élni akarok. Élni.

Halkan sírdogál.

NEGYEDIK KIRAKATBABA: Meséljek nektek a Völgy felett lebegő lányról?

MÁSODIK KIRAKATBABA: Nem. Fogd be a szád, Kamilla! Unom már a meséidet.
Nekünk most át kell gondolnunk a helyzetünket,
nincs szükség a te ide nem illő, szirupos
 phazudozásaidra.

ELSŐ KIRAKATBABA: Én akarom.

HARMADIK KIRAKATBABA: Én élni akarok. Eddig mindig mozdulatlanul kellett állnom a kirakatokban, ízléstelen ruhákban, összevissza gombostűzve, és még vakarózni sem volt szabad. Most végre szabadok vagyunk, miért nem tudom mozgatni a tagjaimat? Miért? Hiszen nem látja senki.

Sír.

MÁSODIK KIRAKATBABA: Ostoba vagy. Miket képzelsz magadról? Mind azok vagytok.

ELSŐ KIRAKATBABA: De hát miért nem kellünk? Olyan jó volt a kivilágított

kirakatban állni! Legjobban a selymeket
szerettem. Meg a szőrmét. Volt egyszer egy hosszú estélyi
 sötétkék selyemből, ezüstsálakkal
átszőve. És hermelin kucsmám meg boám
 prókaprémből. A bársonyt nem szerettem,
ellágyította az alakomat. És azokat az ócska
 virágmintás kartonruhákat sem, amiket utoljára
kényszerítettek rám abban a piszkos külvárosi
áruházban, ahol három nap alatt amúgy is mindent elszűrkitett a por. Nem
 gondoltam volna, hogy egyszer még vágyakozni
fogok oda. De ott legalább meleg volt. Most
fázom, nagyon fázom... Miért nem kellek én senkinek?

[illegible]

HARMADIK KIRAKATBABA: Élni akarok!

Sír.

NEGYEDIK KIRAKATBABA: Volt egyszer egy lány, szép, mint az Isten mosolya, és egy napon megérkezett a Völgybe.

ELSŐ KIRAKATBABA: Miféle völgybe?

[illegible]

NEGYEDIK KIRAKATBABA: Meglátta arcát a patakban, és a patak is meglátta arcát őbenne.

Mosolygott, és a levélrések tükre volt a mosolya.

Lépett, és ágak inogtak lépteiben.

És látta a Völgy, hogy minden miccenése felmagasztosul a Lány mozdulataiban.

Ezért megsebezte őt, a vérét vette, és maga fölé tette az égre; lebegjen ott örökkön-örökké, vér nélkül, súlytalan...

MÁSODIK KIRAKATBABA: Ostobaságokat beszélsz, Kamilla. Akinek nincs vére, az olyan, mint mi vagyunk. Ahelyett hogy reálisan

HARMADIK KIRAKATBABA: Élni akarok. Élni. Járkálni az utcán és megnézni a kirakatokat. És férfikkel beszélgetni, akik meghallgatnak, és nem dobálnak durván egyik sarokból a másikba, mint az eladók. Élni akarok! Élni, élni, ÉLNI!

MÁSODIK KIRAKATBABA: Tebenned nincsen semmi méltóság, Fruzsina. Fúj!

ELSŐ KIRAKATBABA: És nem lehet azt a lányt kiszabadítani?

NEGYEDIK KIRAKATBABA: De igen. És egy napon majd...

Szavait elnyomja a szél sűvítése.

ELSŐ KIRAKATBABA: Nem értem. És fájom. Nagyon fájom.

MÁSODIK KIRAKATBABA: Szedd össze magad, Nóra! Vegyetek példát...

Az ő szavai is elvesznek a szélben.

HARMADIK KIRAKATBABA: Élni akarok. Élni...

A szél felerősödik, és ledönti a Kirakatbabákat. Mereven dőlnek el, beletoccsannak a sárba, a törött üvegek, behorpadt, rozsdás konzervdobozok közé, papírlapok kavarnognak fölöttük. Sötétség.

2. *jelenet*

SZÍN: KÖZÉPSŐ SZÍNPAD

Táj hófúvásban. Bebotorkál az Idegen. Nehezen halad előre az erős szélben, botladozik a hóbuckák között. Ereje fogytán van. Láthatólag eltévedt: egyre szűkülő körben mozog. Csak néha villan meg az arca, de így is felfedezzük rajta a változást: vonásai megszilárdultak, kifejezése megkeményedett – tíz évvel látjuk idősebbnek, mint az első részben. Rövid monológját ordítva mondja el, de hangja így is alig tud áttörni a hóvihar zaján.

IDEGEN: Fellázadt angyalaidat

[illegible]

Ujjaim

[illegible]

 tömegsírhában, féreggé, aki

CSAK ANNYI CSÖNDET ADJ, HOGY

Végigzuhan a hóban. Néhány másodpercig még kavarog a szél, aztán egyszerre csend lesz. Az Idegen arcát megvilágító halvány fénysugár is kialszik. Teljes a sötétség.

(AZ IDEGEN ÁLMA)

Éjszaka. Az Idegen dermedten fekszik a középső színpadon. A felső színpadra vezető lépcsőn megmoccan valami – eddig rongycsomónak véltük –, Mária Magdolna emeli föl a fejét egy reflektor keskeny fénypásmájában. A fény lassan lecsúszik róla, és az alsó színpadot pásztázza. Látjuk a kifordult tagokkal heverő Kirakatbabákat, aztán a fény a színpad jobb sarkába kúszik: előgördül a Léggömbáros rokkantkocsija. A Vándort vonszolva maga után, végighalad a színen. Amikor eltűnik, az eddig őt követő fény visszatér középre: a Kirakatbabák előtt a földön megcsillan a Léggömbáros kése; az imént ejthette el, most úgy rémlik, a koppanást is hallottuk. A fény átugrik Mária Magdolna arcára. Mária Magdolna havat vesz a kezébe, és letörli vele arcáról az öregasszonyrácokat, leveszi kendőjét, és hosszú haja végigzuhan a vállán. Feláll, leveti az öregasszonyruhát – a Lány áll előttünk csillogó fémszálakkal átszőtt, világoskék mezben, amely karjait fedetlenül hagyja. Az átváltozás után a Lány – a fényt követve – elindul a kés felé. Átlép az Idegenen, megkerüli a Kirakatbabákat, és

felveszi a kést. Felmutatja, majd beleszúrja a tenyerébe. Ezután odalép az Első Kirakatbabához, és tenyerét annak tenyeréhez szorítja. Az Első Kirakatbaba megmozdul, lassan felkel. Ekkor a Lány a Másodikhoz lép, aztán a Harmadikhoz, Negyedikhez. Mindegyikük tenyeréhez odaszorítja a magáét, és a Kirakatbabák sorra feltámadnak, egyre emberibb mozdulatokat tesznek, egymást tapogatják, beszélnek egymáshoz, de most nem halljuk a hangjukat. A Lány közben elindul visszafelé, mozgása egyre légiesebbé válik. Elmegy az Idegen mellett, és melléje teszi a kést. Fellép a felső színpadra, melynek függőnye résnyire szétnyílik, és a magasba emelkedik. A fény követi a Lányt, s amint az eltűnik, kialszik. A felső színpad függőnye visszazárul. A Kirakatbabák a vaksötétben észrevétlenül hagyják el a színpadot.

4. *jelenet*

SZÍN: KÖZÉPSŐ SZÍNPAD

Táj hófúvás után. Az Idegen élettelenül fekszik a hóban. Balról betámolyog az Első Részeg.

ELSŐ RÉSZEG: Hahó, testvérek! Hahóóó...! Hol vagytok?

Csend.

Senki sem válaszol.

*Ismét hahózik. Messziről halk visszhang felel, aztán léptek csikordulnak a havon.
Jobbról belép a Második Részeg.*

MÁSODIK RÉSZEG: Sötét és huzatos ez a vidék, akár az Isten orrlika. Hahó, van itt valaki?

ELSŐ RÉSZEG: Te vagy az, Józsi?

MÁSODIK RÉSZEG: Ferkó, cimborám, hát nem estél szakadékba?

Összeölelkeznek, a Második Részeg pálinkásüveget vesz elő, isznak.

ELSŐ RÉSZEG: Mintha csengettyűket nyeltem volna, rézízű a nyelvem.

MÁSODIK RÉSZEG: Nekem meg mintha dunyhatollal volna kitömve a hasam,
mocskos érzés, spha felböfögöm.

ELSŐ RÉSZEG: Hát a Bandi?

MÁSODIK RÉSZEG: Nem tudom. Az orromig se láttam abban az átkozott

A társaira néz, várja, hogy megerősítsék, de azok hallgatnak.

ELSŐ RÉSZEG: Én sohasem fogom elfelejteni azt a pillanatot. Soha, míg csak élek.

Feláll és beszélni kezd, a többiek megadóan hallgatják.

Egyetlen pillanat volt... Amikor felkaptam a kést, neki a rémülettől olyan nagyra tágult a pupillája, mint az az egész terem vagy még nagyobbra... és én egyszerre megláttam benne mindent... és nemcsak láttam, hallottam is... de már későn, mert a kés útban volt a szíve felé... láttam egy kisfiút, aki egy hatalmas fekete tábla előtt áll, és hasztalan próbál letörölni valamit... kezében a spongya, szorongatja, és egyszer csak a krétától mocskos víz helyett vér csordul ki a spongyából... vércseppek hullanak a kisfiú fehér tornacipőjére... aztán magas kerítés mellett fut lihegve, csapzott haja a szemébe lóg, már nem lát semmit... valaki elgáncsolja, röhögés hallatszik és kövek puffanása... és akkor érzem, hogy a kés áthatol a zakója szövetén, a bélésben kicsit lelassul, felhasítja az inget, és beleszalad a húsba... és a szemekben fény lobban, fehér hálóinges nő fut be a szobába, becsapja az ajtót, és kiabál, nem, nem jöhetsz be, hagyj békén, és kulcs csikordul... nem, a kés hegye ütközött a bordájába... megreccsen a csontja, mint amikor újságpapírt gyúrnek össze... és én még mindig látom a szemét... egy kulcslyukból fény szűrődik ki, gyereksírás hallatszik valahonnan nagyon messziről... de most a kés plecsúszik a bordáról, és beleáll a szívbe... a penge átforrósodik, és a szemek kocsnyások és üresek... kirántom a kést, és elejtem... a nyele nagyot koppan a padlón, és rögtön utána halkan megcsendül a pengéje is... halljátok?... én hallom... aztán eldől a test, a nő felsikolt, és ráveti magát... és én csak állok, és a csengést hallgatom...

HARMADIK RÉSZEG: Ne gyötörd magad! A nő volt az oka... A nő... Most már talán haza is mehetnénk.

MÁSODIK RÉSZEG: Nesze, igyál!

Feláll, és átnyújtja az üveget az Első Részegnek, közben belebotlik az Idegenbe.

Nézzétek, itt fekszik valaki!

Lehajol hozzá.

 Megfagyott!

ELSŐ RÉSZEG *eddig dermedten állt, most felocsúdik, odamegy az Idegenhez, kigombolja a kabátját, és a szívverését hallgatja: Nem, még él.*

Felemeli az Idegen fejét, és a fogai közé erőlteti az üveget.

MÁSODIK RÉSZEG: Neked volt gyufád, Bandi. Nézzük meg, kiféle!

HARMADIK RÉSZEG *gyufát gyújt*: Ez ott volt...

Rémülten dobja el az égő gyufaszálat.

ELSŐ RÉSZEG: Már éledezik. Na, még egy kis pálinkát...

Töltené az Idegen szájába, de a palack üres; felemeli, megrázza.

 Nincs több. Kiürült.

MÁSODIK RÉSZEG: Hogyhogy kiürült? Tíz évig kitartott, és akkor most egyszerre...

Átveszi az üveget és lefelé fordítja.

 Tényleg.

HARMADIK RÉSZEG: Viccelsz, testvér. Én meg épp most akartam elkérni. Add ide, majd én megnézem...

Gyufát gyújt.

ELSŐ RÉSZEG: A kés... ott van mellette a kés!

MÁSODIK RÉSZEG: Miféle kés?

ELSŐ RÉSZEG: Az... az a kés! Menjünk innen! Gyorsan!

Elmenekülnek. Sötétség. Majd halvány fénysugár esik az Idegenre. Az Idegen megmozdul, megpróbál felemelkedni.

5. jelenet

SZÍN: FELSŐ SZÍNPAD (ÉG), KÖZÉPSŐ SZÍNPAD (A VÖLGY),

ALSÓ SZÍNPAD (A VISSZAÚT)

Az Idegen lassan feláll, közben egyre erősödő fény árasztja el a színt. Szétnyílik a felső színpad függőnye, mögötte kék lépcsősor magasodik. Az Idegen döbbenet néz körül – szeme láttára tűnik el a hó, és máris fű hullámszik, kirüggyeznek és rögtön virágba, lombba borulnak a fák... Viruló tavaszi tájban áll. Megérkezett a Völgybe. Hajnalodik. Az Idegen ledobja a rongyos télikabátot, letekeri nyakáról a mocskos sálát. Aztán letérdel, és egy számunkra láthatatlan patakban megmossa az arcát. Az eget jelképező kék lépcsősoron megjelenik a Lány, madarak veszik körül. A Lány kifakult kék mezben van, amelyen nyoma sincs az álombeli ezüstös csillogásnak, inkább gimnáziumi tornaórákon viselt dresszekre emlékeztet. Mintha a haja sem lenne olyan dús, mint az álomjelenetben. A váratlan csalódás miatt időbe telik, míg észrevesszük a szépségét. A Madarak öltözetében nincs semmi stilizáltan madárszerű, csak színezésében idézi a madártollakat. Az Idegen a Lány felé fordul...

IDEGEN: Szébbnek képzeltem...

Sokáig követi tekintetével az égen lebegő Lányt, végül néhány bátortalan lépést tesz feléje, és megszólítja.

[illegible]

LÁNY mosolyba merevült arcát közömbösen fordítja az Idegen felé, és csengő, de kissé mesterséges hangon válaszol: Ne érints!

IDEGEN: Hallgass meg!

LÁNY: Ne érints!

IDEGEN.: Nem akarlak megérteni, csak arra kérlek, hallgass meg!

Közelebb lép hozzá.

LÁNY: Nem. Ne közelíts!

IDEGEN *miközben a színpad jobb sarka felé induló Lányt követi:* Meg kell hallgatnod!

LÁNY: Soha.

Igyekszik eltávolodni az Idegentől, de az követi. A Lány kicsit már nyugtalan – úgy járkal a számára kijelölt térben, mintha kalitkába lenne zárva. A Madarak minden mozdulatát utánozzák, s ez most kezdi idegesíteni. Az Idegen tántoríthatatlan – a távolság nem nő, de nem is csökken közöttük.

IDEGEN: Mégiscsak nagyon szép.

Kiáltva.

 Völgy Lánya! Legalább azt engedd meg, hogy beszéljek.

Rálép a felső színpadra vezető lépcső első fokára, a Lány is eggyel feljebb lép a kék lépcsősoron.

Érted jöttem.

LÁNY meghökken, aztán mulat rajta, arckifejezéséből kezd eltűnni a görcsösség:
Értem? Hát tudod te, hol vagy? És ki vagy te?
Hát nem tudod, hogy én ki vagyok?

IDEGEN: Én Idegen vagyok. Te pedig fogoly.

A Völgy foglya vagy.

LÁNY: Elég! Nem is tudom, miért hallgattalak eddig. Engem még soha senki sem mert megszólítani.

IDEGEN: Lehet, hogy más nem. De én készültem erre a találkozásra. Ezerszer megálmodtalak, és nem mondhatom, hogy szebb vagy, mint amilyennek álomban pláttalak.

[illegible]

IDEGEN: Hát akard!

LÁNY *zavarban*: Akarnám... de nem akarhatom. Itt mások a törvények.

IDEGEN: Hát persze... hiszen fogoly vagy.

[illegible]

IDEGEN: Tudom. És mégis elviszlek innen magammal.

LÁNY: Nem. És ne közelíts, úgysem tudsz megérinteni. Soha.

IDEGEN: Tíz éve indultam útnak, hogy megkeresselek. Tíz éve hagytam el a várost, ahol születtem. Emlékeim már összesűrűsödtek és megalvadtak bennem, emlékezetem városában mindig éjszaka van, vagy bizonytalan hajnali derengés. A léckerítések összetörtek, miközben a várótermek kemény padjain forgolódtam; az ablakokat becsapta

 mert rettentővé vált minden – az alkony
 pegéről úgy csüggték alá a
 piros felhők, mint a vágóhídon
 kampóra aggatott húsdarabok,
 hogy hittem jóslatnak: felnégyelt testemet
 így tűzi a négy égtáj kapujára,
 ki ellen lázadtam: az Úr.

 Féltem, de nem fordultam vissza mégsem,
 s most itt érzem magam otthontalannak...
 Hiányoznak a pályaudvarok,
 az újságárusok kiáltozása,
 szállodai szobámba felszűrődő
 zene, egy asszony ottfelejtett
 fésűje a piszkos tükör előtt,
 a kertvárosokban gomolygó
 füst, amikor az avart égetik,
 pülések bőrszaga a távolsági
 autóbuszon, mert már elémelyít
 szep az örök virágillat, az ég
 pörökös agyonmosott kékje, és az is,
 hogy minden vágyam teljesül azonnal,
 még alig kívántam...

A Lány ezalatt újból lejjebb ereszkedett, egészen közel a neki most hátat fordító Idegenhez.

LÁNY: El akarsz menni?

IDEGEN *villámgyorsan megperdül*: Te... te beszélsz hozzám?

LÁNY: Már megszoktalak. Valóban el akarsz menni?

DEGEN: Igen.

LÁNY: Kérlek, Maradj!

IDEGEN: Ha... megfoghatom a kezedet.

LÁNY *ijedten hátrál*: Nem, azt nem lehet.

IDEGEN: Miért nem?

LÁNY: Nem tudom. Csak érzem, hogy nem.

Kis csend. Mindketten arra várnak, hogy a másik folytassa a beszélgetést,

*Az Idegen kétségbeesetten nyújtja a karját a Lány után, aki egyre távolodik...
Lehorgasztja a fejét, és megpillantja a kést. Felkapja, és ugyanazzal a
mozdulattal, mint az álombéli Lány, a tenyerébe szúrja. Ami most történik,*

kettejük szavaiból világosodik meg előttünk.

IDEGEN: Nézd, elindult feléd a vérem.

LÁNY: Mi történik velem? Honnan támadt ez a seb a tenyeremen? Mi árad belém?
Idegen, nézd, egyre súlyosabb leszek...
Közeledem hozzád.

IDEGEN: Megszabadítottalak. Ember vagy újra.

A Lány leereszkedik, s ahogy közelít az Idegenhez, az egyre gyengül, térdre esik, kezét, melyet a vére köt össze a Lány kezével, még magasba tartja. A Lány odaér hozzá, és letérdel melléje.

LÁNY: Ne halj meg! Miért szabadítottál meg rabságomból, ha most magamra hagysz?

IDEGEN: Ez volt az ára.

Meghal.

LÁNY: Mit tegyek, hogyan támasszalak fel, Idegen?

 Miért hallgatsz, Völgy?

[illegible]

 Nehéz vagyok, nagyon nehéz, egy lépést sem tudok tenni. El is felejtettem járni...

Igen, most már emlékszem. Valaha ilyen voltam,
mint most, minden eszembe jut... A nevem... a
nevem...

A Lányt alakító színésznő a saját nevét mondja.

 Mit tegyek most? Mit tegyek?

De hát hogy kerültem én ide?

Körölnéz, meglátja a csüggedten elült Madarakat.

 Madarak, madaraim, seqítsetek!

Szálljatok el a véremhez, és hozzátok ide a

A Madarak engedelmeskednek... Az Idegen éledszik... Végül a Lány segítségével feláll. A Lány csak most néz körül a Völgyben.

IDEGEN: Elmegyünk innen, szerelmem.

Amit mond, lejátsszódik; előtódulnak a Völgy állatai, vad tusakodás kezdődik, aztán valamennyien megmerevednek. Meghalnak a Madarak is...

LÁNY: Hideg lett, fázom... Elbújt a nap, csukott szemmel is érzem.

*Ráadja a kabátját, nyakára tekeri a mocskos sálát. A Lány csukott szemmel áll,
most már ő támaszkodik a férfira – szánalmas a rongyos kabátban.*

Elindulnak. Végigmennek a középső színpadon, leereszkednek az alsóra. Azon is végigmennek, közben szállingózni kezd a hó. Mire kiérnek, mindhárom színpadot elborítja.

(A *Baka István művei. Próza, dráma* című kötetből.)

Következő oldal →